

119060

PL

158 I

STATUT

POLSKIEGO STRONNICTWA CHRZEŚCIJAŃSKIEJ DEMOKRACJI

uchwalony na II Ogólnopolskim Kongresie
Stronnictwa z dn. 31 maja i 1 czerwca 1925 r.

NAKŁADEM ZARZĄDU GŁÓWNEGO
Polskiego Stronnictwa Chrześcijańskiej Demokracji.

1 9 2 5.

119060

Prasa chrześcijańsko-społeczna.

- „Hasło”** — tygodnik — Warszawa, Żórawia 9, m. 14,
tel. 103-24.
- „Dziennik Bydgoski”** — dziennik — Bydgoszcz,
Poznańska 30.
- „Głos Narodu”** — dziennik — Kraków, Św. Krzy-
ża 11.
- „Głos Pomorski”** — dziennik — Grudziądz, Gro-
błowa 27—29.
- „Głos Mieszczański”** — tygodnik — Kraków
Św. Krzyża 11.
- „Głos Pracy”** — tygodnik — Lwów, Grodecka 2 b.
- „Głos Związków Chrześcijańskich”** —
tygodnik — Katowice, Sobieskiego 16.
- „Kurier Łódzki”** — dziennik — Łódź, Piotrk-
owska 11.
- „Kurier Stanisławowski”** — tygodnik — Sta-
nisławów.
- „Nowe Życie”** — tygodnik — Grodno, Batorego 8.
- „Polonia”** — dziennik — Katowice, Sobieskiego 11.
- „Postęp”** — dziennik — Poznań, Skarbowa 12.
- „Polski Pomnik Kresowy”** — tygodnik —
Kowel, Strzelecka 10.
- „Przyszłość”** — tygodnik — Biała, Dom Katolicki.
- „Słowo Kujawskie”** — dziennik — Włocławek,
Brzeska 4.
- „Życie i Praca”** — tygodnik — Łomża, Dworna 18.
-

1382/58
PL 261
Bran: bynikowski
Kabaniec
ul. Włodzka 2 m 6
13.15.58 5.25

STATUT

POLSKIEGO STRONNICTWA CHRZEŚCJAŃSKIEJ DEMOKRACJI

uchwalony na Kongresie w Warszawie
w dniach 31 maja i 1 czerwca 1925 roku.

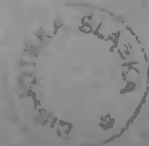
I. Nazwa.

Art. 1. Stronnictwo nosi nazwę: Polskie Stronnictwo Chrześcijańskiej Demokracji (P. S. Ch. D.).

II. Zadania.

Art. 2. Celem P. S. Ch. D. jest rozkwit i potęga Rzeczypospolitej Polskiej, oparcie jej na zasadach katolickich, równowaga i współdziałanie między warstwami społecznymi, oraz opieka i obrona warstw pracujących pod względem moralnym, ekonomicznym i społeczno-politycznym.

Do urzeczywistnienia tego celu zmierza Stronnictwo przez realizację programu, uchwalonego przez kongres.

III. Członkowie.

Art. 3. Członkiem P. S. Ch. D. może zostać każdy pełnoletni obywatel Rzeczypospolitej Polskiej, bez różnicy płci, chrześcijanin, przyjęty przez Zarząd Koła miejscowego, względnie Powiatowy, Wojewódzki lub Główny.

Art. 4. Warunkiem przyjęcia jest złożenie deklaracji, podpisanej przez kandydata i dwóch członków Stronnictwa, stwierdzającej, że kandydat uznaje program P. S. Ch. D., nie należy do innych stronnictw politycznych, ani organizacji przeciwnych P. S. Ch. D. i podporządkowywać się będzie uchwałom i decyzjom P. S. Ch. D.

IV. Prawa i obowiązki członków.

a) Obowiązki

Art. 5. Każdy członek P. S. Ch. D. należy do organizacji lokalnej Stronnictwa, opłaca regularnie składki w rozmiarach ustalonych przez władze Stronnictwa, abonuje przynajmniej jeden organ Stronnictwa, uczęszcza regularnie na zebrania, bierze czynny udział w akcji politycznej Stronnictwa, a szczególnie przy wyborach do ciał ustawodawczych i ciał samorządowych, kas chorych, instytucji ubezpieczeniowych, społecznych i t. d.

Art. 6. Członek Stronnictwa powinien głosować według uchwał władz Stronnictwa i prze-

strzegać w pracy zawodowej i w życiu obywatelskim zasad kultury i etyki chrześcijańskiej. Prócz tego jest obowiązany do pracy bądź w organizacjach oświatowych, bądź zawodowych, bądź społecznych o charakterze chrześcijańskim i narodowym.

b) P r a w a.

Art. 7. Członkowie mają prawo: 1) korzystania ze wszystkich urządzeń Stronnictwa, 2) czynnego i biernego wyboru do wszystkich władz Stronnictwa, po okresie kandydowania według specjalnego regulaminu, uchwalonego przez Radę Naczelną. Zarząd Główny lub Zarząd Wojewódzki ma prawo przyznać odrazu kandydatowi prawo wyboru i wybieralności.

Art. 8. Członkostwo i połączone z nim prawa traci się:

- a) przez wystąpienie dobrowolne, które zgłosić należy na piśmie do Zarządu Koła;
- b) przez nieusprawiedliwione zaleganie z opłatą składek dłużej niż 6 miesięcy;
- c) przez wykreślenie lub wykluczenie z listy członków.

c) Rygory i wykluczenia.

Art. 9. Za wykroczenie przeciw zadaniom, statutowi i regulaminowi Stronnictwa, przeciw rozporządzeniom władz Stronnictwa, zaniedbywanie obowiązków i fukcyj związanych z pełnie-

niem urzędu w Stronnictwie, oraz za działanie w jakikolwiek sposób na jego szkodę, może być każdy członek ukarany dyscyplinarnie przez Zarząd Główny według norm, przewidzianych w Regulaminie Rygorów, przyjętym przez Radę Naczelną, a także zawieszony w prawach i czynnościach lub wykluczony ze Stronnictwa.

Od decyzji Zarządu Głównego służyć mu będzie apelacja do Centralnego Sądu Stronnictwa którego decyzja jest bezapelacyjna.

Art. 10. Zarząd Koła Miejscowego, Zarząd Powiatowy, Okręgowy i Wojewódzki mają prawo zastosować rygory, przewidziane w Regulaminie Rygorów, przyczem ukaranemu członkowi przysługuje odwołanie do władz wyższych instancji według Regulaminu Rygorów.

V. Sąd Stronnictwa.

Art. 11. W razie poważniejszego wykroczenia przeciw programowi i zasadom Stronnictwa lub w innych wypadkach, nie objętych art. 9, a wynikłych na tle spraw Stronnictwa, staje członek przed Wojewódzkim Sądem Stronnictwa, wybieranym co dwa lata przez Zarząd Wojewódzki, w liczbie 10 osób. Członkowie Sądu nie mogą być zarazem członkami Zarządu Wojewódzkiego.

Art. 12. Drugą i ostatnią instancją jest Centralny Sąd Stronnictwa z siedzibą w War-

szawie, wybierany przez Radę Naczelną co 3 lata w liczbie 10 osób. Członkowie Zarządu Głównego nie mogą być członkami Sądu Centralnego.

Art. 13. Komplet Sądu składa się z prezesa lub jego zastępcy i 2 członków Sądu.

Art. 14. Kompetencje i sposób funkcjonowania obydwu instancji określa specjalny regulamin, uchwalony przez Radę Naczelną

VI. Koła.

Art. 15. Wszyscy członkowie P. S. Ch. D., mieszkający w jednej miejscowości lub w jednej dzielnicy większego miasta, tworzą koła miejscowe. Najmniejsza ilość członków Koła wynosi 10. Władzami Koła są: Walne Zebranie i Zarząd Koła. Każde nowopowstające koło powinno być zatwierdzone przez Zarząd Wojewódzki.

Art. 16. Zwykłe zebrania koła odbywają się dla omówienia spraw politycznych i ekonomicznych, a także dla załatwienia najogólniejszych spraw miejscowych Koła, co najmniej raz na miesiąc. Do udziału w zebraniach mają prawo wszyscy członkowie, oraz wprowadzeni przez nich za zgodą Zarządu goście; prawo głosowania mają jednak tylko ci członkowie, którzy z opłatą składek nie zalegają dłużej niż 6 miesięcy.

Art. 17. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów. Zebrania Koła mają prawo decydować tylko w sprawach lokalnych.

Art. 18. Dla wyboru Zarządu Koła, Komisji Rewizyjnej i delegatów na Zjazd Powiatowy, Okręgowy, Wojewódzki lub Kongres Stronnictwa odbywają się conajmniej raz w roku Walne Zebrania Koła.

VII. Zarząd Koła.

Art. 19. Zarząd Koła składa się conajmniej z 5 członków, a mianowicie z prezesa, jego zastępcy, sekretarza, jego zastępcy i skarbnika. Kieruje on organizacją i czuwa nad rozwojem ruchu chrześcijańsko-społecznego w danej miejscowości. Do bezpośrednich czynności Zarządu Koła należy zwoływanie zebrań zwykłych i walnych, zbieranie składek miesięcznych, gromadzenie funduszków, rozpowszechnianie organów i wydawnictw Stronnictwa, utrzymywanie ciągłych stosunków z Zarządem Powiatowym, względnie Okręgowym, a także Wojewódzkim, składanie sprawozdań, prowadzenie akcji politycznej i wyborczej w myśl wskazań Zarządu Powiatowego, Okręgowego, względnie Wojewódzkiego i t. d. Dla podniesienia poziomu kulturalnego i oświatowego, Zarząd Koła ma prawo i obowiązek organizować pogadanki, kursy, odczyty i t. d.

Art. 20. Za swą działalność Zarząd Koła jest odpowiedzialny z jednej strony przed Walnem Zebraniem, z drugiej strony przed wyższymi instancjami Stronnictwa. Członkowie Zarządu mogą być wybierani ponownie.

VIII. Organizacje powiatowe.

Art. 21. Poszczególne Koła Miejskowe P. S. Ch. D. łączą się w organizacje powiatowe, stosownie do podziału państwa na powiaty. Władzami organizacji powiatowej są: 1) Zjazd Powiatowy, 2) Zarząd Powiatowy.

Art. 22. Zjazdy Powiatowe składają się z delegatów poszczególnych kół i członków Zarządu Powiatowego. Wybór delegatów odbywa się według klucza, ustalonego przez Zarząd Powiatowy, zależnie od warunków i liczebności członków Stronnictwa w danym powiecie. Mandaty delegatów trwają jeden rok. Zjazdy powiatowe zbierają się conajmniej raz na pół roku, dla omówienia spraw politycznych, społecznych i organizacyjnych swoich powiatów i mają prawo decydowania tylko w sprawach lokalno-powiatowych.

Art. 23. Zarządy Powiatowe kierują pracą organizacyjną w powiatach i odpowiedzialne są za swą działalność z jednej strony w sprawach politycznych przed Komisarzem Okręgowym, względnie Zarządem Okręgowym, Zarządem Wo-

jewódzkim i Zarządem Głównym Stronnictwa, z drugiej przed Zjazdem Powiatowym. Do bezpośrednich zadań Zarządów Powiatowych należy: zwoływanie Zjazdów Powiatowych, urządzenie stałych objazdów kół, kontrola życia organizacyjnego tychże, przeprowadzanie wyborów, gromadzenie funduszków dla Stronnictwa, zakładanie kół w miejscowościach, gdzie ich niema, utrzymywanie stałych stosunków z Zarządem Wojewódzkim i t. d. Zarządy Powiatowe tworzą komisje: do spraw ekonomicznych, oświatową, organizacyjną, wyborczą, propagandy i inne.

Art. 24. Zarząd Powiatowy składa się przynajmniej z prezesa, jego zastępcy, sekretarza, jego zastępcy, skarbnika i 2 członków. Prócz tego w każdym powiecie funkcjonuje sekretariat powiatowy, jako ciało wykonawczo-techniczne.

Art 25. Większe miasta mogą być uznane uchwałą Zarządu Głównego za powiaty, względnie okręgi.

IX. Organizacje okręgowe.

Art. 26. W województwach, w których założenie organizacji powiatowych jest utrudnione, funkcjonują na analogicznych zasadach i za pomocą analogicznych władz organizacje okręgowe zgodnie z podziałem na okręgi wyborcze.

Art. 27. Organizacja istnieje także, gdy na terenie danego okręgu wyborczego funkcjo-

nują władze powiatowe, lecz w tym wypadku redukuje się ona do:

a) zatwierdzonego przez Zarząd Wojewódzki Komisarza Okręgowego, który kieruje działalnością polityczną i organizacją całego okręgu w porozumieniu z posłami i senatorami P.S.Ch.D. z danego okręgu, o ile ci istnieją, i z Zarządem Wojewódzkim,

b) Sekretariatu techniczno-wykonawczego.

Art. 28. Wszystkie władze powiatowe i okręgowe funkcjonują w kontakcie z posłami i senatorami P. S. Ch. D., wybieranymi na ich terytorjum.

Art. 29. Działalność posłów i senatorów P. S. Ch. D. na terenie okręgu jest określona przez specjalny regulamin, przyjęty przez Radę Naczelną. Posłowie i senatorowie wybierani z danego okręgu, względnie osoby, wyznaczone przez Zarząd Główny mają prawo i obowiązek brać udział bezpośredni w pracach i obradach wszystkich władz miejscowych, powiatowych i okręgowych.

X. Organizacje wojewódzkie.

Art. 30. Poszczególne Koła i organizacje powiatowe i okręgowe łączą się stosownie do podziału państwa na województwa — w organizacje wojewódzkie. Władzami organizacji woje-

wódzkich są: 1) Zjazdy Wojewódzkie, 2) Zarządy Wojewódzkie, 3) stosownie do potrzeb danego województwa mogą być również wyłonione Rady Wojewódzkie, wybrane w myśl klucza ustalonego przez Zjazd Wojewódzki.

Art. 31. Zjazdy Wojewódzkie składają się: 1) delegatów poszczególnych kół, wybranych w myśl klucza ustalonego przez Zarząd Wojewódzki, 2) z członków Zarządu Wojewódzkiego, 3) z komisarzy powiatowych (okręgowych) z danego województwa, oraz 4) z posłów i senatorów danego województwa. Zbierają się one co najmniej raz do roku dla omawiania spraw politycznych, społecznych, i organizacyjnych i mają prawo decydowania tylko w sprawach lokalnych województwa.

Art. 32. Zarządy Wojewódzkie (Z.W.) są wybierane przez Zjazdy Wojewódzkie na przeciąg 2 lat, składają się co najmniej z 7-miu osób. Kierują one pracą organizacyjną w swoim województwie i odpowiedzialne są z jednej strony przed Zjazdem Wojewódzkim, z drugiej strony przed Zarządem Głównym Stronnictwa.

Art. 33. Do bezpośrednich zadań Zarządów Wojewódzkich należy zwoływanie Zjazdów Wojewódzkich, urządzenie stałych objazdów organizacji powiatowych i okręgowych w celu kontrolowania ich działalności, gromadzenie funduszy, utrzymywanie stałych stosunków z Zarządem Głównym.

nym i t. d. Zarządy Wojewódzkie tworzą odpowiednie komisje: do spraw ekonomicznych, skarbową, oświatową, administracyjną, organizacyjną i t. d., utrzymują biura wojewódzkie (sekretarjaty). Na czele Zarządu stoi prezes odpowiedzialny za akcję w całym województwie.

XI. Mężowie zaufania.

Art. 34. Zarząd Główny lub Wojewódzki może mianować w razie potrzeby członka Stronnictwa mężem zaufania na propozycję Zarządu Powiatowego. Okręgowego lub Wojewódzkiego:

- a) gdy w danej miejscowości niema kół,
- b) gdy organizacja istnieje, lecz jest nieczynna,
- c) gdy organizacja istniejąca niedomaga.

Art. 35. Rolę i organizację mężów zaufania określa specjalny regulamin, uchwalony w ramach statutu przez Radę Naczelną.

XII. Klub poselski i senacki.

Art. 36. Kluby poselski i senacki prowadzą politykę Stronnictwa na terenie Sejmu i Senatu zgodnie z ustawami Kongresu i Rady Naczelnej, oraz w ścisłym porozumieniu z Zarządem Głównym.

Art. 37. Prezesi, względnie urzędujący wiceprezesi, Klubów poselskiego i senackiego, wchodzi z urzędu w skład Zarządu Głównego.

Prezes, względnie urzędujący wiceprezes Stronnictwa, zapraszany bywa na wszystkie zebrania prezydium Klubu i ma na nich pełny głos.

XIII. Kongres.

Art. 38. Kongres Stronnictwa składa się:
 a) z delegatów organizacji miejscowych, powiatowych, okręgowych i wojewódzkich, wybranych według klucza, ustalonego przez Radę Naczelną,
 b) z członków Rady Naczelnej i Zarządu Głównego, c) z posłów senatorów P. S. Ch. D.,
 d) z reprezentantów Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego, oraz Stowarzyszeń i Kooperatyw, wybranych według klucza, ustalonego przez Radę Naczelną, e) z reprezentantów uznanych przez Zarząd Główny organów prasy Stronnictwa,
 f) z sekretarzy Stronnictwa: generalnego i wojewódzkich.

Art. 39. Delegatem na Kongres z głosem decydującym może być tylko członek Stronnictwa.

Art. 40. Kongres zwołuje Rada Naczelna przynajmniej raz na trzy lata. Przyjmuje on sprawozdanie z działalności Stronnictwa, uchwała program i statut, wybiera 25 członków Rady Naczelnej w myśl art. 41.

Art. 41. Kongres jest najwyższą instancją Stronnictwa.

XIV. Rada Naczelna (R. N.).

Art. 42. Rada Naczelna jest władzą ustawodawczą Stronnictwa w ramach uchwał Kongresu. Składa się ona: a) z członków Stronnictwa wybranych przez Kongres w liczbie 25 na trzy lata, b) posłów i senatorów P. S. Ch. D., c) z jednego delegata Klubu P. S. Ch. D. w Sejmie Śląskim, d) z przedstawicieli województw, wybranych na 3 lata przez Zjazdy Wojewódzkie, od 1 do 5 z każdego województwa, według klucza ustalonego przez Radę Naczelną, e) z osób kooptowanych przez Radę Naczelną w liczbie najwyżej 15, f) z przedstawicieli prasy, których ilość i sposób wyboru określa Regulamin uchwalony przez Zarząd Główny.

Art. 43. Skład Rady Naczelnej zmienia się z reguły co 3 lata.

Art. 44. Członek Rady Naczelnej, który bez usprawiedliwienia był ~~nieczędy~~ ^{nieobecny} na trzech sejmach Rady naczelnej, traci swój mandat.

Art. 45. Rada Naczelna prowadzi politykę Stronnictwa, kieruje całą organizacją, jest dla wszystkich ciał Stronnictwa najwyższą instancją odwoławczą, zwołuje Kongresy i powołuje ze swego grona Zarząd Główny, najwyższe ciało wykonawcze i reprezentacyjne Stronnictwa, a nadto wybiera Komisję Rewizyjną i Centralny Sąd Stronnictwa.

XV. Zarząd Główny (Z. G.).

Art. 46. Zarząd Główny wyłania Rada Naczelna na przeciąg 3 lat. Jest on najwyższym ciałem wykonawczym Stronnictwa, kieruje jego bieżącą polityką i życiem organizacyjnym w myśl opinii Rady Naczelnej i Kongresu.

Art. 47. Zarząd Główny reprezentuje Stronnictwo na zewnątrz w osobach swego Prezydium, ma prawo uchylać uchwały i decyzje niższych władz Stronnictwa, które ze swej strony posiadają prawo odwołania do Rady Naczelnej, tworzy centralne komisje do spraw wewnętrznych, kulturalno - oświatowych, skarbowych, politycznych, organizacyjnych, programowych i t. d.

Art. 48. W celu stałego i ciągłego prowadzenia akcji Stronnictwa, funkcjonuje Komitet Wykonawczy Zarządu Głównego, który posiada pełne kompetencje Zarządu Głównego w czasie między jego sesjami.

Skład Zarządu Głównego i Komitetu Wykonawczego ustala Rada Naczelna.

XVI. Organizacja wyborcza.

Art. 49. Przy wyborach do Sejmu i Senatu, sejmików powiatowych i wojewódzkich, kaschorych, ciał samorządowych, inspektoratów, izb rolniczych, handlowych, rzemieślniczych, robotniczych i t. d., tworzą się w każdej miejscowości

automatycznie komitety wyborcze: w powiatowym mieście — komitety powiatowe, w okręgach okręgowe.

Art. 50. Wyborami na terenie danej miejscowości, kierują władze miejscowe Stronnictwa, w porozumieniu z władzami powiatowymi, względnie w razie ich braku — okręgowymi lub wojewódzkimi. W razie nieporozumienia decyduje Zarząd Wojewódzki.

Art. 51. Wyborami na terenie powiatu, kierują władze powiatowe, względnie w ich braku, władze okręgowe Stronnictwa w porozumieniu z władzami wojewódzkimi. W razie nieporozumienia decyduje Zarząd Główny.

Art. 52. Wyborami do Sejmu i Senatu, kieruje Zarząd Główny w porozumieniu z miejscowymi władzami wojewódzkimi i okręgowymi.

Art. 53. Miejscowe, powiatowe lub wojewódzkie komitety wyborcze składają się z osób powołanych przez miejscowe, powiatowe, względnie wojewódzkie władze Stronnictwa. Zadaniem ich jest techniczne przeprowadzenie wyborów na terenie swej działalności w ścisłym kontakcie z Głównym Komitetem Wyborczym, wyłonionym przez Zarząd Główny, którego zadaniem jest techniczna organizacja wyborów w całej Rzeczypospolitej.

Art. 54. Stosunek i kompetencje poszczególnych władz podczas wyborów określa specjalny regulamin przyjęty przez Radę Naczelną.

XVII. Regulaminy.

Art. 55. Poszczególne przepisy statutu są dokładniej ujęte w regulaminach, ustalonych przez Radę Naczelną, jak np. Regulaminie Rygorów i Kar, Regulaminie Klubu Parlamentarnego, Regulaminie Kół P. S. Ch. D., Regulaminie Wyborczym i t. d.

A D R E S Y.

- Sekretariat Główny Polskiego Stronnictwa Chrześcijańskiej Demokracji — Warszawa, Żórawia 9.
m. 14. tel. 103-24. Konto czekowe P.K.O. 4483.
- Sekretariat Rady Wojewódzkiej Białostockiej —
Białystok, ul. Kościuszki 1.
- Sekretariat Rady Wojewódzkiej Pomorskiej — Gru-
dziądz, Rynek 15.
- Sekretariat Rady Wojewódzkiej Krakowskiej — Kra-
ków, Połockiego 11.
- Sekretariat Rady Wojewódzkiej Kieleckiej — Radom,
Trawna 3.
- Sekretariat Rady Wojewódzkiej Lubelskiej — Lub-
lin, Krakowskie-Przedmieście 7.
- Sekretariat Rady Wojewódzkiej Lwowskiej — Lwów,
Piekarska 28.
- Sekretariat Rady Wojewódzkiej Łódzkiej — Łódź,
Przejazd 34.
- Sekretariat Rady Wojewódzkiej Poznańskiej — Poz-
nań, Skarbowa 12.
- Sekretariat Rady Wojewódzkiej Śląskiej — Katowi-
ce, Sobieskiego 11.
- Sekretariat Rady Wojewódzkiej Stanisławowskiej —
Stanisławów, Sapieżyńska.
- Sekretariat Rady Wojewódzkiej Wileńskiej — Wilno,
Świętojańska 3.
- Sekretariat Rady Wojewódzkiej Wołyńskiej — Ko-
wel, Strzelecka 10.
- Sekretariat Rady Wojewódzkiej Warszawskiej —
Warszawa, Żórawia 9, m. 14.
- Sekretariat Rady Wojewódzkiej Warszawa miasto —
Warszawa, Żórawia 9, m. 14.
-

Biblioteka Śląska w Katowicach

Id: 0030000551821

I 119060